

Suderkroggård, Boldingvej 7

Af; Dagmar og Hans Sommerlund

Suderkroggård er beliggende i Grisbæk, 4 km. nord for Vejrup by og gårdens arealer ligger langs med Sneum å.

Nogen eng i Vejrup og Grisbæk henlagdes 1440 til Birgitte Kapel i Ribe Domkirke. 1420 gav Kirstine Jes Madsen, enke til Ribe Domkirke, 1 gård i Grimstrup by, hvor Nis suder bor. Tilligemed det halve af Grisbæk mark og gårdens andet tilliggende; det halve mark har da hørt under Grimstrup. Man kunne antage at hermed menes gården Suderkrog, der kan have navn efter Nis Suder. Men man har i familien fortalt at det kan også være fordi man gennem lang tid fangede fisken Suder i åløbet, som kroger sig i slyngninger nord for gården. Om det er Nis Suder eller en fisk der hedder Suder der har givet navn til gården vides ikke.

Suderkrog var 1651 en halv gård, af dens 9 tægter nævnes 1683 Tørrehøj tægt og Stenrudtægt. Dens og Grisbæks marker strakte sig til "Gest og Geståen" som den altså hed endnu i 1683.

Nørre Grisbæk var i 1683 1 gård, der havde 9 tægter, Sorthøjstægt og Møllehøjstægt. Sdr. Grisbæk var i 1651 en ½ gård og havde i 1683 9 tægter, hvor én hed Blanketægt. 1690 var der grænsestridigheder mellem Vejrup og Åstrup sogne, om mose og græsningsarealer. I Grisbæk og Bolding blev man i 1696 enige om at stævne 10 Terplingbønder for Herredsretten og mange vidner indkaldes, af dem mange ældre folk der kunne huske langt tilbage. Blandt dem var Dorthe Povels datter fra Fåborg sogn, hun var 85 og kunne huske 65 år tilbage i tiden, hvor hun tjente på en gård i Grisbæk og var der i 7 år. hun svor på at en eng altid havde tilhørt Borggården i Vejrup Sogn. Ligeledes fremstod også Mikkell Jespersen, født i Skovbølling og hans kone Bodil Jepsdatter født i Suderkrog. de var begge 85 år og kunne huske 70 år tilbage. Deres vidneudsagn stemte overens med Dortes, så de Terplingbønder måtte give sig.

Af folketællingslisterne kan se der har været flg. ejere på Suderkrog; 1787 Jeppe Jørgensen, 1801 Peder Jensen, 1834 Niels Christensen og 1850 Chresten Jørgen Jørgensen. 1886 købte Herman Kristian Hermansen gården, den var da meget forsømt og lyngen ret nærgående mod de dyrkede agre.

Af gårdens 168 tdr. land, var de 60 tdr. land hede. Men Hustruen Margrethe og Herman fik snart sat skik på de dyrkede agre og ca. 10 tdr. land skrænter ned mod åen blev tilplantet for at give læ for vestenvinden og sandknog.

Hedearalerne blev igennem årene opdyrket og Hermann Kristian blev i 1941 tilkendt

Hedebrugets sølvbæger for opdyrkning af heden. Han købte i 1923, som den første i Vejrup sogn, en traktor med tilhørende plov. Trods det travle virke med gårdens drift, hindrede det dog ikke Hermann Kristian i at yde en indsats i samfundets tjeneste. Han var således medlem af Gørding Vejrup sogneråd fra 1904 til sogneadskillelsen i 1909 og derefter formand for Vejrup sogneråd til 1913 og igen medlem af rådet fra 1917 – 1921.

Han var også vurderingsmand til ejendomsskyld fra 1904 – 1924 og formand for Hjælpekassen fra 1917 – 1933, desuden var han med i flere andre bestyrelser. Alle disse tilidshverv medførte at der gennem årene var mange mennesker der fik ærinde på Suderkroggård. I 1927 blev gården overdraget til sønnen Peder Bjerre Hermansen og hans hustru Mary. Margrethe og Herman Kristian flyttede da over i det nybyggede aftægts- hus ved siden af gården. Her fejrede de guldbryllup i 1934.

Det blev handelen oprettet aftægt til sælgeren og hans hustru lydende på; Vederlagsfri beboelse i nyopført hus, 2 l. sødmælk daglig, samt skummetmælk og kærnemælk. 10 tdr. gode kartofler årlig og årsforbrug af tørv kørt i hus inden 15 juli, desuden leveres 250 kg. blandsæd og 200 kg. frisk brødrug årligt. I juli august og september leveres 8 kg. ål. Et får med yngel fodres og græsses. Hvert år den 1 febr. leveres 50 kg. fed fersk flæsk uden hoved og ben og til hver jul 7,5 kg. fersk fårekød. De skal desuden af yderen befordres gratis til og fra kirke, når de måtte ønske det, derudover 60 km. årlig Margrethe og Herman Kristian levede deres sidste år i aftægtshuset, som i øvrigt nedbrudt og genopført i samme skikkelse i Glejbjerg i 1947 – 1948.

1930 brændte Suderkroggård, som året efter blev genopført, igen som trelænget.

På grund af beliggenheden har det altid været et eftertragtet jagt og fiskeri område og der var efter gammelt hævd, opstemningsret ved broen over Sneum å til fiskeri. Ålefangst med net var meget givtigt i tordenvejrperioder om sommeren.

I 1948 solgte Mary og Peder Bjerre Hermansen gården, (der var da ca. 120 tdr. land tilbage, idet der var frasolgt nogle arealer) til fire gårdejere i Gørding der drev den med bestyrer. Derefter kom Kirstine og Aage Hougesen, der udstykkede til to husmandsbrug i 1954 – 1958 til Karen og Hans Skov Jørgensen og Astrid og Aksel Nielsen. I 1960 solgtes gården, der nu er på 57 tdr. land til Ingrid og Knud Jensen, som i 1988 solgte den til Sussane og Villy Fogh, der har plantet træer på 12 tdr. land.

På Suderkroggård er der i de sidste 100 til 200 år sket en kultivering og beplantning inden for landbruget, der har ændret landskabets karakter til mindre barsk natur.

Ovenstående skildring er samlet ved personlige oplysninger og materiale på Vejrup sognearkiv af Dagmar og Hans Sommerlund, Rebelsigvej 9 Vejrup.